

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 525/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Slovenská plavba a prístavy a. s.**, Horárska 12, Bratislava, zastúpenej advokátkou JUDr. Michaelou Törökovou, 29. augusta 5, Bratislava, proti Sadzobníku vyberania úhrad za používanie verejných prístavov na vodných cestách Slovenskej republiky vydaného obchodnou spoločnosťou Verejné prístavy, a. s., Bratislava, a Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky v bližšie neoznačenom konaní takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5, ako aj čl. 35 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Sadzobníkom vyberania úhrad za používanie verejných prístavov na vodných cestách Slovenskej republiky účinným od 1. augusta 2022 vydaným obchodnou spoločnosťou Verejné prístavy, a. s., Bratislava (ďalej len „spoločnosť“), schváleným Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“) v bližšie neoznačenom konaní (ďalej aj „sadzobník“). Okrem toho sa domáha zrušenia sadzobníka za používanie verejných prístavov na vodných cestách Slovenskej republiky a náhrady trov konania v sume 493,10 eur, ktorú sú povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť Verejné prístavy, a. s., a Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky.

2. Z ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplývajú nasledovné skutočnosti:

3. Sťažovateľ je akciovou spoločnosťou, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť vo vymedzenom území verejných prístavov, a to v nákladnom prístave Bratislava a v nákladnom prístave Komárno s činnosťami vnútroštátna a zahraničná doprava tovarov a osôb po vnútrozemských vodných cestách, ako aj riečno-námorná doprava tovarov kobotážnymi a riečno-námornými loďami, preklad a skladovanie tovarov, výkon doplnkových a podmieňujúcich činností pre preklad a skladovanie tovarov vo vnútrozemských a námorných prístavoch. Sťažovateľ spadá pod definíciu užívateľa

verejných prístavov podľa § 5 ods. 5 zákona č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vnútrozemskej plavbe“).

4. Ústavná sťažnosť smeruje proti spoločnosti Verejné prístavy, a. s., ktorá bola založená zakladateľskou listinou spísanou formou notárskej zápisnice rozhodnutím jediného akcionára Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky. Táto spoločnosť má práva a povinnosti vymedzené v zákone o vnútrozemskej plavbe. Spoločnosť je právnická osoba založená podľa § 6 ods. 1 zákona o vnútrozemskej plavbe okrem iného aj na účely vyberania úhrad za používanie verejných prístavov [§ 6 ods. 2 písm. d) zákona o vnútrozemskej plavbe]. Spoločnosť je podľa Prístavného poriadku verejných prístavov Slovenskej republiky prevádzkovateľom verejných prístavov. Jediným zakladateľom spoločnosti je Slovenská republika, v mene ktorej koná ministerstvo.

5. Ministerstvo (proti ktorému sťažnosť tiež smeruje) je ústredným orgánom štátnej správy pre vnútrozemskú plavbu a prístavy [§ 37 písm. a) zákona o vnútrozemskej plavbe]. Ministerstvo podľa § 38 písm. p) zákona o vnútrozemskej plavbe schvaľuje sadzobník úhrad za používanie verejných prístavov. Podľa § 41 ods. 2 zákona o vnútrozemskej plavbe sa správny poriadok nevzťahuje na § 38 písm. p) zákona o vnútrozemskej plavbe.

6. Dňa 1. augusta 2022 bol na webovej stránke spoločnosti (www.portslovakia.com) zverejnený sadzobník účinný od 1. augusta 2022. Spoločnosť mailom z 1. augusta 2022 informovala sťažovateľa o aktualizácii sadzobníka.

7. Sadzobník, ktorým má dochádzať k porušovaniu práv sťažovateľa, bol schválený listom z 28. júna 2022 vydaným pod hlavičkou ministerstva, sekcia vodnej dopravy. V závere listu je uvedený [REDAKOVANÉ], poverený vykonávaním funkcie generálneho riaditeľa sekcie vodnej dopravy, avšak tento list nie je nikým podpísaný. Predmetný list poskytla spoločnosť sťažovateľovi ako odpoveď na žiadosť o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

8. Sťažovateľ nepovažuje spôsob, akým došlo k schváleniu sadzobníka, za dostatočný a súladný s ustanovením § 38 písm. p) zákona o vnútrozemskej plavbe. Okrem toho z listu vyplýva, že sadzobník sa schvaľuje a súhlasí sa s jeho účinnosťou od 1. júla 2022, okrem položky 5.2, ktorá vstúpi do účinnosti od 1. januára 2023. Sadzobník je však účinný až od 1. augusta 2022, čo je v rozpore s obsahom listu z 28. júna 2022.

9. Podľa sťažovateľa schválenie sadzobníka ministerstvom formou listu adresovaného spoločnosti, ako aj samotný sadzobník musí vychádzať z ustanovení zákona o vnútrozemskej plavbe a nemôže byť prejavom svojvôle ministerstva a spoločnosti. Sadzobník neobsahuje žiadne zdôvodnenie, neodkazuje, na základe ktorého konkrétneho ustanovenia zákona o vnútrozemskej plavbe zavádza ten-ktorý poplatok.

10. V danom prípade ide o špecifickú právnu úpravu, pretože sadzobník vydáva spoločnosť a schvaľuje ho ministerstvo. Spoločnosť nie je orgánom štátnej správy pre vnútrozemskú plavbu a prístavy. Podľa § 37 zákona o vnútrozemskej plavbe sú orgánmi štátnej správy pre vnútrozemskú plavbu a prístavy ministerstvo a Dopravný úrad.

11. Vzhľadom na uvedené pre sťažovateľa nie je jednoznačné, či preskúmanie zákonnosti sadzobníka je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva. Z dôvodu právnej istoty obrátil sa so správnou žalobou aj na Krajský súd v Bratislave. Vzhľadom na absenciu akejkoľvek bližšej legislatívnej úpravy, ktorá by sa vzťahovala na vydávanie sadzobníka, a vzhľadom na to, že sadzobník nevydáva orgán štátnej správy, ale spoločnosť, ako aj preto, že sťažovateľ nebol účastníkom konania týkajúceho sa vydania a schválenia sadzobníka, má však pochybnosti, či sa danou vecou bude správny súd zaoberať.

II.

Argumentácia sťažovateľa

12. Sťažovateľ je toho názoru, že osvedčil aktuálny a trvajúci zásah orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa, keďže sadzobník nemá oporu v zákone o vnútrozemskej plavbe. Sadzobník obsahuje poplatky, ktoré nie je možné považovať za úhradu za používanie verejných prístavov, preto sťažovateľ považuje sadzobník za nezákonný a protiústavný, keďže sa ním ukladajú povinnosti celkom svojvoľne a nad rámec zákona. Sadzobníkom:

a) nemožno ukladať povinnosti vo väčšom rozsahu, než ustanovuje zákon o vnútrozemskej plavbe a ani neumožňuje spoločnosti a ani ministerstvu vydanie sadzobníka obsahujúceho uvedené poplatky (čl. 13 ústavy),

b) je zasiahnuté vlastnícke právo sťažovateľa, pod ktoré spadá aj právo používať svoj majetok na účely výkonu podnikateľskej činnosti, tým, že v rozpore so zákonom o vnútrozemskej plavbe, ústavou a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi je užívanie jeho vlastného majetku spoplatňované nezákonnými poplatkami zakotvenými v sadzobníku,

c) sú ukladané sťažovateľovi a ostatným užívateľom povinnosti nad rámec zákona o vnútrozemskej plavbe.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Sťažovateľ je v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 34 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku). Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

15. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

16. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

17. V prípade ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd po dôslednom posúdení jej odôvodnenia konštatuje, že sťažovateľ napáda postup spoločnosti založenej štátom a ministerstva, ktoré realizujú činnosti vymedzené v § 5 ods. 14 zákone o vnútrozemskej plavbe údajne nad rámec a v rozpore s týmto zákonom. Súčasne z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v rámci súdneho prieskumu sa sťažovateľ správnu žalobou už obrátil na príslušný krajský súd v tejto veci zrejme s tými istými argumentmi ako na ústavnom súde. Následne, ak to zákon umožní, môže podať aj kasačnú sťažnosť, o ktorej bude rozhodovať Najvyšší správny súd Slovenskej republiky. Sťažovateľ sa však obrátil s návrhom na porušenie svojich práv súčasne aj na ústavný súd a nevyčkal na rozhodnutia týchto súdov.

18. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že na preskúmanie postupu orgánov uvedených v bode 1 pri vydaní sadzobníka, ktorý údajne nie je v súlade so zákonom a zavádza poplatky nad rámec zákona, čím dochádza k porušovaniu základných práv sťažovateľa, sú najprv príslušné správne súdy a v konečnom dôsledku najvyšší správny súd, ktorých právomoci predchádzajú právomoci ústavného súdu poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa v bode 1.

19. Na tomto skutkovom základe preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu